

ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ВІДНОСИНИ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СФЕРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Тези доповідей
VI Міжнародної науково-практичної конференції
(9–10 травня 2024 року, м. Львів)

За загальною редакцією
Наталії ПАВЛЕНЧИК

Львів
ЛДУФК ім. Івана Боберського
2024

УДК 339.9:355.01(477)

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИЙ СТАН КРАЇНИ

Анатолій Павленчик

кандидат економічних наук, доцент

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)*

Вторгнення рф в Україну спричинило певні соціально-економічні проблеми і для держави, і для багатьох регіонів світу. Зокрема, виникла гуманітарна криза, загальмувалося економічне зростання більшості країн. Війна зруйнувала економіку України й примусила більшість її галузей переорієнтуватися на функціонування в надзвичайно кризових умовах. Відчутними негативними наслідками війни для економіки України стали міграція населення із східних регіонів у західні й за кордон; зростання цін й інфляційні процеси; скорочення виробництва товарів і послуг; ослаблення зовнішнього попиту й скорочення експорту. І як наслідок, експортний потенціал України скоротився вразі.

На значній території держави економічна діяльність стала неможливою, оскільки війна зруйнувала виробничу й соціальну інфраструктуру та призвела до зупинки міжнародної торгівлі товарами в Україні й зовні. Країни-сусіди зіштовхнулися з негативними впливами війни, зокрема в результаті втрати найважливіших торгових і транспортних маршрутів, різкого скорочення грошових переказів і порушення виконання зовнішньоторговельних контрактів. Війна гальмує регіональну торгівлю, послаблюючи зовнішній попит з боку єврозони – найбільшого торгового партнера країн Європейського центральноазіатського (ЄЦА) регіону рф [1].

За оцінками експертів, обсяг випуску товарів і послуг в Європейському центральноазіатському регіоні скоротився у 2022 році приблизно на 3%, оскільки війна в Україні та її наслідки відображаються на товарних і фінансових ринках, торгових і міграційних зв'язках, а також на рівні довіри підприємців і споживачів. Відповідно до базового прогнозу, у найближчій перспективі війна в Україні не припиниться, проте військові дії будуть дедалі більшою мірою обмежуватися східними районами країни. Окрім того, базовий сценарій передбачає, що впродовж прогнозного горизонту збережеться підвищений рівень невизначеності, як порівняти з історичними нормами, а санкції, введені проти рф і Білорусі у відповідь на вторгнення

в Україну, залишатимуться в силі. Як очікується, ВВП України скоротиться у 2022 році приблизно на 45% [2].

Зубожіння населення через занепад економіки за прогнозами, зростатиме в геометричній прогресії. Наприклад, частка населення, що живе за межею бідності – 5,50 долара на день зростає у 2022 році приблизно від 2 до 20%. Така ситуація зі зниженням сукупного попиту впливатиме негативно й на імпортерів, які намагатимуться заповнити прогалини у виробництві товарів і послуг в Україні. Крім рф і України, у поточному році очікують скорочення економіки чотирьох інших країн регіону ЄЦА – Білорусі, Киргизької Республіки, Молдови й Таджикистану, а в більшості інших країн прогнозують різке зниження темпів зростання.

Про скорочення експортного потенціалу України свідчать дані державної служби статистики (рис. 1).

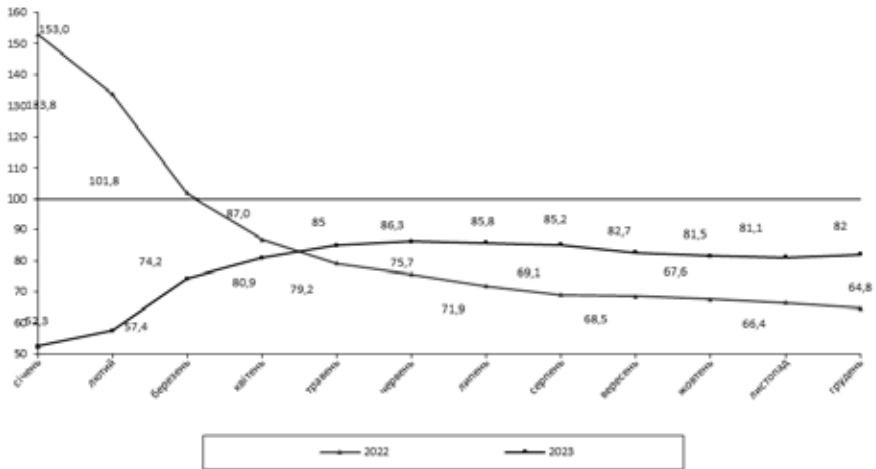

Рис. 1. Темпи зростання (зниження) експорту товарів в Україні (у % до відповідного періоду попереднього року, збільшуваним) [держстат]

Аналіз рис. свідчить про сталу тенденцію скорочення експорту товарів і послуг з України. Слід зазначити, що темпи його скорочення в 2023 р. дещо призупинилися. Зокрема, якщо абсолютний темп спаду експорту за 2022 р. становив 88,2 пункта, то впродовж 2023 р. він знизився на 32,0 пункта. Нестача товарів і послуг у державі покривали імпортними операціями і, як наслідок негативне торговельне сальдо у 2023 р. дорівнювало 27376,2 млн дол., що у 2,5 раза перевищує рівень 2022 р.

Держава-агресор робить усе, щоб будь-якими засобами зашкодити піднесенню економіки України. Свідченням цього є ймовірний російський слід у блокуванні кордону з Республікою Польщею польськими фермерами, які начебто не бажають допустити Українське зерно на їх ринок [4]. Що ще більше обмежить можливість експортних операцій наших аграріїв.

Зі слів міністра фінансів України Сергія Марченко один місяць ведення бойових дій обходиться Україні приблизно 130 млрд грн, а доходи не перевищують 80 млрд грн [5].

Зрозуміло, що без підтримки наших західних партнерів Європи й США такі ресурси нашій державі недоступні. Тож державі слід розуміти, що в умовах війни потрібні екстраординарні рішення щодо зовнішньоекономічної політики задля стабілізації економічної ситуації та виживання нації загалом.

Список використаних джерел

1. Кучеренко С. «План Маршалла» скасовується: яким бачить МВФ повоєнне відновлення України. URL: https://mind.ua/publications/20255748-plan-marshalla-skasovuetysya-yakim-bachit-mvf-povoenne-vidnovlennya-ukrayini?utm_source=eSputnikpromo&utm_medium=email&utm_campaign=Newsletter_07/04&utm_content=835332989.
2. Геополітичні та гео економічні зміни, формовані під впливом російської агресії, та оновлення місця України у світовому просторі. Київ: Центр Разумкова, 2022. URL https://razumkov.org.ua/uploads/article/2022_TRANSFORMANS_UKR.pdf.
3. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. В МЗС Польщі заявили, що про «російський слід» у блокуванні українського кордону. URL: <https://politarena.online/v-mzs-polshchi-zaiavyly-pro-rosiyskyu-slid-u-blokuvanni-ukrainskoho-kordonu-tse-shkodyt-reputatsii-krainy-50929/>
5. Стало відомо. Скільки Україні коштує місяць війни. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/03/29/novyna/ekonomika/stalo-vidomo-skilky-ukrayini-koshtuye-misyacz-vijny>